

Με τὰ χέρια πίσω στὴ πλάτη, ὁ Φέρρο ἔκοθε ὀλημερίς βόλτες στὴν καμαρή του σὰν φυλακισμένος. Παρουσιαζόταν ξαμνικά στὸ παράθυρο, ἔριχνε μιὰ ματιά ἔξω, ἔκανε ξαφνικά μεταβολὴ καὶ ξανάρχιζε νὰ περπατᾷ μετὸ ρυθμικὸ θῆμα του.

Ὅταν τὸν ἔβλεπαν, μετὰ ἄσπρα του μαλλιά τ' ἀνωρθωμένα πάνω ἀπ' τὸ μέτωπό του καὶ μετὰ γκρίζα του μάτια, τὰ παιδιά κρυβόντουσαν πίσω ἀπὸ τὸ μεγάλο θράχχο πού εἶχε κυλήσει ἀπ' τὸ θουνὸ ἀκριβῶς μπροστὰ στὸ παράθυρό του.

Ἡ γυναῖκες τοῦ σπιτιοῦ, ἡ γυναῖκα του καὶ ἡ δυὸ κόρες του ἔμεναν ὅλη τὴν ἡμέρα στὴν κουζίνα, σιωπηλὲς καὶ χωρὶς παπούτσια· μονάχα ἡ ἀνάσα του ἀκουγόταν. Τὸν ὑπερτοῦσαν, τοῦ φοροῦσαν τὰ παπούτσια του, γονατισμένες μπροστὰ του, τὸν ἄφηναν νὰ τρώη μονάχος του, περιμένοντας πάντα ν' ἀντηχήσῃ ἡ θυμωμένη φωνὴ του. Φώναζε: «Κυρία Σαβέρια», ὅταν καλοῦσε τὴ γυναῖκα του. Ἐκείνη ἔτρεχε τρέμοντας, λυγισμένη στὰ δυὸ καὶ περίμενε σιωπηλὴ τὶς διαταγές του καὶ τὶς ἀγριοφωνάρες του. Ὅλος ὁ κόσμος τὸν ἐρέθιζε. Δὲν ἀνεχόταν μπροστὰ του παρὰ μόνο τὸ μικρότερο ἀπ' τὰ παιδιά του, αὐτὸν πού τοῦ ἔμοιαζε περισσότερο καὶ πού τὸν προώριζε γιὰ νὰ τὸν σπουδάσῃ. Τοὺς ἄλλους δυὸ, τοὺς μεγαλύτερους, μόλις μεγάλωσαν κάπως, τοὺς ἔκανε βοσκούς. Ὁ ἀγαπημένος του γυιὸς ἔμενε κοντὰ του ὦρες ὀλόκληρες, κυττάζοντας νὰ πηγαίνει καὶ νὰ χειρονομῇ ξαφνικά σὰν νὰ ἤθελε νὰ διώξῃ κάτι πού τὸν στενοχωροῦσε.

Τὸ πρωτὶ, κλεισμένος στὴν κάμαρή του, ἀκούγε τοὺς θορύβους τοῦ σπιτιοῦ πού ξυπνοῦσε. Κι' ἕνας ἀπ' αὐτοὺς ἦταν ἡ φωνὴ τῆς γυναῖκας, πού ξυπνοῦσε τὴ μικρούλα τους κόρη Τερεζίτα, μιὰ φωνὴ ὄλο γλύκα καὶ μουσική. Ἐπειτα δὲν ἀκούγε πειὰ τίποτε, ἀλλὰ ἀρχιζε νὰ περιμένῃ. Περίμενε μετὰ μιὰ κρυφὴ εὐχαρίστησι τὴ μικρούλα Τερεζίτα νὰ πάῃ στὴν κάμαρή του: Πλησίαζε στὴν πόρτα του μετὰ θῆμα συρτό κι' ἀθέβαιο, τὴν ἔσπρωχνε ὅσο μπορούσε καὶ, ἐπειδὴ δὲν κατάρθωνε νὰ τὴν ἀνοίξῃ, φώναζε: «Μπαμπά!... Μπαμπά!...» Ἐκείνος τὴν ἄφηνε νὰ σπρώχνῃ ἀνήμερη τὴν πόρτα, ὡς ὅτου ἡ μικρούλα ἀρχιζε νὰ τὴ χτυπᾷ μετὰ τὰ χεράκια καὶ τὰ γυμνά ποδαράκια της, πονώντας κι' ὑποφέροντας. Αὐτὸς ὁ πόνος κι' αὐτὴ ἡ ἀναμονὴ τοῦ ἔδιναν μιὰ παιδιάστικη εὐχαρίστησι. Ἄνοιγε τέλος τὴν πόρτα, ἀρπαζε τὴν Τερεζίτα στὴν ἀγκαλιά του, τὴν ἔβαζε νὰ καθῆσθαι πλάι του στὸ κρεβάτι καὶ τὴ ρωτοῦσε: «Τί εἶδες στὸν δειρὸ σου; Ἄγαπᾷς τὸ μπαμπά σου; Πόσο τὸν ἀγαπᾷς; Πολύ; Πόσο;» «Σὰν τὸν ἡλιο! Σὰν τὸ φεγγάρι! ἀπαντοῦσε ἡ μικρούλα. Σὰν τὰ μάτια μου! Σὰν τὸ ψωμί! Σὰν τὸν οὐρανό!»

Δὲν κουραζόταν νὰ τὴν ἀκούῃ. Τὴν ἔβαζε καὶ τὴν ξανάβαζε νὰ τὸν διαβεβαιώσῃ γιὰ τὴν ἀγάπη της, αὐτὸς πού δὲν ἦταν συνηθισμένος ν' ἀκούῃ τέτοια λόγια. Ἐπειτα, σηκωνόταν ἀπ' τὸ κρεβάτι του. Τὰ μάτια του ξαναγίνοντο ὡς ἂν ἔβλεπε, καὶ τὸ στόμα του ξανά

ΙΤΑΛΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΟΝ ΚΟΡΡΑΝΤΟ ΑΛΒΑΡΣ



ΤΕΡΕΖΙΤΑ

παίρνε τὴν περιφρονητικὴ του ἔκφρασι.

Ἡ Τερέζα ξαναγύριζε τότε στὴν κουζίνα, κοντὰ στὴ μαμά της. Ἦξερε ὅτι δὲν ἔπρεπε πειὰ νὰ παρουσιαστῇ γιὰτὶ ὁ πατέρας της θὰ τὴν μάλλωνε. Ἦθελε μονάχα νὰ τὸν ξυπνήσῃ κάθε πρωτὶ, λέγοντάς του πὼς τὸν ἀγαπάει. Ὅταν τὴν ξανάβλεπε ντυμένη, μετὰ τὴ μικρὴ της πλεξούδα δεμένη στὴν κορυφὴ τοῦ κεφαλιοῦ της, δοκίμαζε γι' αὐτὴν τὸ ἴδιο αἶσθημα πού ἔνοιωθε καὶ γιὰ τὶς ἄλλες τοῦ κόρες, κάτι σὰν μιὰ ἄθελη ἔχθρα, σὰν ν'

ἀντιπροσώπευαν γι' αὐτὸν τὰ δειρά του πού εἶχαν τελειώσει ἄσχημα.

Πάντρεψε τὶς μεγαλύτερες, ὅταν ἡ Τερεζίτα ἦταν μικρούλα. Συγχρόνως ἔφερνε στὸ μυαλό του ὅλους ἐκείνους, στοὺς ὁποίους θὰ μπορούσε νὰ τὴ δώσῃ κι' ἐκείνην. Τὸ σκεφτόταν αὐτὸ, μὰ ἤξερε ὅτι θὰ μισοῦσε τὸ σύζυγο τῆς Τερεζίτας.

Ἐν τῷ μεταξύ, διάταξε τὰ μεγαλύτερα παιδιά νὰ πάνε νὰ θροῦνε δουλειά, ἔξω ἀπὸ τὸν τόπο τους. Ὁ ἕνας ἔγινε τελωνοφύλακας, ὁ ἄλλος ἀντιστάθηκε στὴν πατρικὴ θέλησι κι' εἶπε πὼς θὰ μένε στὸν τόπο του γιὰ νὰ δουλέψῃ τὴ γῆ, ὁ τρίτος ἔφυγε μιὰ νύχτα καὶ δὲν ἔμαθαν πειὰ γι' αὐτὸν τίποτε. Ὁ Φέρρο δὲν ἔμεινε ἱκανοποιημένος παρὰ μόνο ὅταν τὸ σπίτι του ἀδειασε, ὅταν ὅλοι ἔφυγαν, ἄλλοι ἔδω κι' ἄλλοι ἔκει. Κι' αὐτὸς ἀκόμα ὁ ἀγαπημένος του γυιὸς τὸν παρήτησε γιὰ νὰ παντρευτῇ, μόλις ἔπιασε δουλειά. Αὐτὸ στάθηκε ἕνας μεγάλος πόνος γιὰ τὸ γέρο. Ποιὸς θὰ τὸν ἀγατοῦσε λοιπὸν στὸ ἔξῃ;

Ἡ Τερεζίτα, πού εἶχε γίνει μιὰ ὡμορφη κοπέλλα, ἔφυγε τελευταία ἀπὸ τὸ σπίτι, παίρνοντας ἀντρα ἕναν πλούσιο χωρικό. Ὁ Φέρρο τοῦ τὴν εἶχε δώσει μετὰ λύσσα. Ἐμειναν λοιπὸν μόνοι στὸ σπίτι, αὐτὸς κι' ἡ γυναῖκα του, ὁ ἕνας ἀπὸ τὴν μιὰ μεριά, ὁ ἄλλος ἀπ' τὴν ἄλλη, χωρὶς σχεδὸν νὰ βλέπωνται ποτέ, ἀφοῦ ἐκείνος ἐξακολουθοῦσε νὰ τρώῃ καὶ νὰ κοιμάται μόνος.

Τὴν ἐπομένη τοῦ γάμου τῆς Τερεζίτας, ὁ Φέρρο τελείωσε ἀργὰ τὸ ντύσιμό του, ξαφνιασμένος, θυμωμένος πού δὲν εἶχε δὴ τὴν κόρη του ἐκείνο τὸ πρωτὶ, ὅπως πάντα. Εἶπε στὴ γυναῖκα του τὴν ὥρα πού τοῦ φοροῦσε τὰ παπούτσια:

— Τί ἔγινε λοιπὸν ἡ Τερεζίτα; Κι' ὁ ἀντρας της; Δὲν ἔρχονται νὰ μοῦ φιλήσουν τὸ χέρι γιὰ νὰ μ' εὐχαριστήσουν πού τοὺς ἔνωσα; Τί θὰ γίνω τώρα ἐγώ; Κανένας πειὰ δὲν μετὰ ἀγαπάει.

Καὶ τὸ πόδι του, καθὼς μιλοῦσε ἔτρεμε τόσο, ὡστε ἡ γυναῖκα του, δὲν μπορούσε νὰ τοῦ περάσῃ τὸ παπούτσι.

— Καλὰ - καλὰ, τοῦ ἀποκρίθηκε. Θαρθοῦνε χωρὶς ἄλλο πῶς ἀργὰ νὰ σοῦ ποῦν καλὴ μέρα καὶ νὰ σοῦ ζητήσουν τὴν εὐλογία σου.

Οἱ νεῖοπαντροὶ πήγανε πραγματικὰ ὅταν ὁ ἡλιος ἔβρισκότανε πειὰ ψηλά. Μὰ ὅταν ἡ Τερεζίτα χτύπησε τὴν πόρτα, ὁ Φέρρο



Ἐτρεχε κάθε πρωτὶ νὰ τὸν ξυπνήσῃ.

διέταξε να μην της ανοίξουν. «Παιδιά έκφυλα! Έλεγε. Τέτοις ώρα ξυπνάνε οί άνθρωποι; Τέτοια ώρα ήρθατε να μου ζητήσετε την εύλογία μου; Δεν ανοίγω!.. Δεν θέλω ν' ανοίξω! Κανέννας δεν μ' αγαπάει, Τερεζίτα».

Τέλος, έπειτ' από πολλή γκρίνια, είπε στη γυναίκα του ν' ανοίξη. Κάθησε τότε σε μιά πολυθρόνα κ' οί δυο νεόπαντροι προχώρησαν προς αυτόν και γυνάτισαν μπροστά του. Έκείνος τούς εύλόγησε, αφού πρώτα άξίωσε από τόν γαμπρό του ν' αφήνη την Τερεζίτα να πηγαίνη να τόν ξυπνή κάθε πρωί, γιατί άλλοιώς δεν θά τó κουνούσε άπ' τó κρεβάτι του.

Από κείνη την ήμέρα, ή Τερεζίτα ξυπνούσε βιαστικιά κι έτρεχε κάθε πρωί στις έφτά να τόν ξυπνήση, όπως πάντα. Άκουγε τή φωνή της και τά χτυπήματά της, μά, τώρα πειά, στην έξωπορτα του σπιτιού. Την άφηνε να χτυπάη κι αυτός στριφογύριζε μέσ' στις κουβέρτες του. Γελούσε μάλιστα, εύχαριστημένος γιατί ή φωνή της ήταν πάντα όμοια με άλλοτε. Καμμιά φορά μάλιστα ξανακοιμόταν για λίγες στιγμές και ό ύπνος αυτός του φαινόταν πολύ γλυκός γιατί ήξερε πώς κάποιος άγρυπνούσε έξω. Ήξερε πώς ή Τερεζίτα καθόταν στα σκαλοπάτια της πόρτας. Κάθε τόσο έφερνε τά χείλη της στην κλειδαρότρυπα και φώναζε: «Μπαμπά!... Μπαμπά!...» Αυτή ή φωνή τόν έκανε να γελάη σαν νάπαιζε κάποιο παιγνίδι. Στο τέλος, άνοιγε... Κ' ή Τερεζίτα έμπαινε μέσα, ταπεινή κ' ύποταχτική.

Ήρθε ό χειμώνας. Οί κατηφορικοί δρόμοι του χωριού γινήκαν χείμαρροι και τó χιόνι έλαμπε πάλι στα βουνά. Ένα πρωί, ό Φέρρο περίμενε να χτυπήση ή Τερεζίτα την πόρτα. Είχε άργήσει. Σε κάποια στιγμή ένας θόρυβος άκούστηκε άπ' έξω. Θά έλεγε κανείς πώς ήταν ό άνεμος. Μά δεν ήταν ό άνεμος. Ήταν εκείνη πού χτυπούσε και στέναζε σαν άναστατωμένη από τή θύελλα: «Μπαμπά! Μπαμπά! Άνοιξε... Είμ' έγώ, ή Τερεζίτα!»

Ό Φέρρο έκανε πώς δεν άκουγε. Άκουγε τή βροχή πού λυσομανούσε και σκεφτόταν: «Άν ανοίξω άμέσως, τó πράγμα δεν θά είχε καμμιά σημασία. Άς χτυπήση ακόμα. Άν μ' αγαπάη πραγματικά, θά περιμένη στη μπόρα». Ή Τερεζίτα εξακολουθούσε να χτυπάη άπελπισμένα κι άκουγόταν ό θόρυβος πού έκαναν τά νύχια της καθώς προσπαθούσε να τά γαντζώση στην πόρτα. «Όχι, μην άνοίγεις! πρόσταξε τή γυναίκα του. Θά σου πώ πότε πρέπει ν' ανοίξης». Στο τέλος άνοιξαν.

Ή Τερεζίτα μπήκε μέσα, παραπατώντας, άσπρη σαν σάββανο, με τó πρόσωπο γεμάτο νερά άπ' τή βροχή, με τά πόδια κατακόκκινα. Κάθησε στα πόδια του πατέρα της κι άρχισε να κλαίη.

— Τό ξέρετε, είπε, πώς γέννησα την περασμένη νύχτα; Μιά γραμμή από αίμα κυλούσε στο γυμνό της πόδι.

— Είμαι άσχημα, πολύ άσχημα, πρόσθεσε. Με κάνατε να περιμένω τόσο ώρα, έξω στη μπόρα...

Ό Φέρρο άρχισε να χαϊδεύη τά γυμνά της πόδια, όπως όταν ήταν μικρούλα. Τά μάτια της είχαν άναποδογυρίσει κ' είπε λαχανιασμένη:

— Δεν ήθελαν να μ' αφήσουν να φύγω... Μά έγώ ήρθα... Πήδηξα κρυφά άπ' τó κρεβάτι σε μιά στιγμή πού δεν ήταν κανείς στην κάμαρη...

Γίνηκε πελιδνή, βαρειά. Ό Φέρρο της χαϊδευε τά μαλλιά και της έλεγε:

— Ναι, ναι, τó ξέρω... Άγαπās τó μπαμπά σου! Μά ξεαφνα είδε πώς δεν σάλευε πειά. Φαινόταν σαν να κοιμάται. Τά γαλάζια της μάτια είχαν άπομείνει όρθάνοιχτα, χωρίς βλέμμα. Ό Φέρρο άρχισε τότε να φωνάζη σαν ένα παιδί τρομαγμένο. Την κουνούσε, μά του κάκου...

— Ποιός θά μ' αγαπάη τώρα, Τερεζίτα; έλεγε άπελπισμένα. Ποιός θά μ' αγαπάη; ΚΟΡΡΑΝΤΟ ΑΛΒΑΡΟ

ΓΙΑ ΝΑ ΓΕΛΑΤΕ

ΤΑ ΕΞΥΠΝΑ ΚΑΙ ΤΑ ΚΟΥΤΑ

Σε μια μικρή έπαρχιακή πόλι ήσαν δυο δίδυμοι άδελφοί πού έμοιαζαν σαν δυο σταγόνες νερό. Μιά μέρα ό ένας πέθανε. Ύστερ' από δυο μέρες ό άλλος, περνώντας στο δρόμο, συνάντησε έναν οικογενειακό φίλο.

— Πές μου, σε παρακαλώ, τόν ρώτησε ό φίλος, ποιός ακριβώς πέθανε; Έσείς ή ό άδελφός σας;

Ένας ραββίνος μιάς πολωνικής κοινότητας κάνοντας κάποια περιοδεία, έπήγε να μείνη στην οικογένεια Ρούθ σ' ένα μικρό χωριό. Τόν δέχτηκαν μ' ένθουσιασμό και ό ραββίνος, έκμεταλλευόμενος την φιλοξενία τους, τó έστρωσε για καλά στο φαγοπότι και δεν έννοούσε να φύγη. Ύστερα από δέκα μέρες, οί άνθρωποι άρχισαν να στενοχωρούνται και ό Ρούθ είπε στη γυναίκα του δυνατά για να τó άκούση ό ραββίνος πού ήταν στο άλλο δωμάτιο.

— Αυτός ό παληοραββίνος δεν έννοεί να τó κουνηση από δω. Δεν μπορείς να καταλάβης τί χαρά θά μου έκανε άν έφευγε.

Ό ραββίνος τó άκουσε και την άλλη μέρα τó πρωί έφυγε. Άλλά μόλις βράδυασε, οί σύζυγοι Ρούθ τόν είδαν με μεγάλη τους έκπληξη να ξαναχυρίζη.

— Τί σās συνέθη, κύριε ραββίνε, και ξαναχυρίσατε; τόν ρώτησε ό σύζυγος Ρούθ.

— Τίποτε σπουδαίο, είπε ό ραββίνος, αλλά έπειδή ήξερα πώς ή άναχώρησίς μου θά ήτο εύτυχές γεγονός για σās και έπειδή σās άναπώ πάρα πολύ... ξαναγύρισα για να χαρώ κι έγώ μαζί σας.

Ένας δικηγόρος μεγάλων υποθέσεων αφού υπεράσπισε τόν πελάτη του πού κατηγορείτο για ληστεία μετά φόνου και για έμπρησμό βγαίνει από τó δικαστήριο με ύφος εύχαριστημένο. Ένας συνάδελφός του τόν συνάντησε στην πόρτα.

— Φαίνεται, του λέει,

πώς τά κατάφερες πάλι. Ό πελάτης σου θά ήταν τυχερός.

— Άσφαλώς. Έκέρδισα τó ήμισυ της υποθέσεως.

— Κατεδικάσθη ό πελάτης σε φυλάκιση;

— Κατεδικάσθη σε θάνατο. Άλλά τόν άπήλλαξα από την κατηγορία του έμπρησμού.

Ό μισέ Τζανής, μισέ Μπουρλής και μερικοί άλλοι Χιώτες Καστρινοί είχανε πάει στο κυνήγι. Έκεί πού κυνηγούσε, ένα θηρίο έφαγε του μισέ Τζανή τó κεφάλι. Άμα είδαν τόν μισέ Τζανή οί σύντροφοί του χωρίς κεφάλι, ρωτούσαν ό ένας τόν άλλο:

— Είχεν κεφάλι ό μισέ Τζανής, για έν είχεν;

Σκεφτόντουσαν, σκεφτόντουσαν, δεν μπόρεσαν όμως να θυμηθούν άν είχε κεφάλι. Πήγανε τότε στη γυναίκα του και την ρωτήσανε άν είχε κεφάλι ό άντρας της.

— Ξέρω γώ, άφεντικά! είπ' εκείνη. Θυμάμαι μονάχα πώς ήρχουνταν ό μπαρμπερης κι έμπαρμερίζεν τον.

Μιά φορά δυο Χιώτες έγλύτωσαν ένα μεγάλο πασά του σεραγίου πού κόντευε να πνιγή. Ό Σουλτάνος τόσο εύχαριστήθηκε, πού τούς προσκάλεσε για να τούς δώση ό,τι ζητήσουν. Τους είπε λοιπόν:

— Θέλω να σās κάμω καλό, μά ό,τι μου ζητήση ό ένας του άλλου θά του δώσω τó διπλό.

Κανέννας τότε δεν ζητούσε τίποτε, για να μη δώση στον άλλον ό Σουλτάνος τó διπλό. Τότε ό Σουλτάνος τούς έβίασε να ζητήσουν έπιτέλους κάτι κι ό ένας έζήτησε να του βγάλουν τó ένα μάτι για να βγάλουν του συντρόφου του και τά δυό!